

JAG-011-003102

Seat No. _____

B. P. A. (Sem. I) (Vocal) (CBCS) Examination

November – 2019

Principles of Music Vocal - I

(Core) (Old Course)

Faculty Code : 011

Subject Code : 003102

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન લખવો ફરજિયાત છે.

1 નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તરવહીમાં જ જવાબ લખો : **20**

(1) દકાર એટલે શું ?

- (A) અગ્નિ (B) સ્થલ
(C) વાયુ (D) આપેલ તમામ

(2) કોના સંયોગથી નાદની ઉત્પત્તિ થાય છે ?

- (1) વાયુ (2) અગ્નિ (3) સ્થલ (4) જલ
(A) (1) અને (3) (B) (1) અને (2)
(C) (2) અને (4) (D) (1) અને (4)

(3) મુનિઓએ નાદના કેટલા પ્રકાર દર્શાવ્યા છે ?

- (A) 2 (B) 7
(C) 3 (D) 8

(4) મુનિઓ નાદના પ્રકારોનો સંબંધ કોની સાથે બતાવે છે ?

- (A) દિશાઓ (B) યુગો
(C) રંગો (D) આપેલમાંથી કોઈ નહિ

(5) સંગીતના વિદ્વાનોએ એક સપ્તકમાં કેટલા નાદ હોવાનું અનુભવ્યું ?

- (A) 7 (B) 22
(C) 3 (D) 12

(6) સંગીત પારિજાત પુસ્તકમાં સ્વરની સંખ્યા કેટલી માનવામાં આવી છે ?

- (A) 22 (B) 14
(C) 28 (D) 32

- (7) એક સપ્તકમાં અચલ સ્વરો કેટલા છે ?
 (A) ત્રણ (B) સાત
 (C) પાંચ (D) બે
- (8) એક સપ્તકમાં વિકૃત સ્વરોની સંખ્યા કેટલી હોય છે ?
 (A) ચાર (B) છ
 (C) પાંચ (D) સાત
- (9) પાંચ સ્વરનાં રાગની જાતિ કઈ થાય ?
 (A) ઓડવ (B) સંપૂર્ણ
 (C) ખાડવ (D) વક
- (10) રાગમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા સ્વરો હોય છે ?
 (A) ત્રણ (B) પાંચ
 (C) છ (D) સાત
- (11) કવિ કાલિદાસે કયા કાવ્યમાં ગીત, વાદ્ય તથા નૃત્યના અંગોની આવશ્યકતાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે ?
 (A) મેઘદૂત (B) દ્રુત
 (C) રાજદૂત (D) અણુદ્રુત
- (12) ગીત, વાદ્ય, નૃત્ય તથા નાટકો પરસ્પર સંબંધ ધરાવતી કલાઓ છે તેવો ઉલ્લેખ કયાં જોવા મળ્યો છે ?
 (A) કાલિદાસનું કાવ્ય (B) કાલિદાસના નાટક
 (C) કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્ર (D) કાલિદાસના નિબંધ
- (13) કયા પુરાણમાં વાદ્ય તથા નૃત્યને ગીતનો અનુવર્તિ માનવામાં આવ્યો છે ?
 (A) વાયુ પુરાણ (B) વિષ્ણુ ધર્માતર પુરાણ
 (C) અગ્નિ પુરાણ (D) ગરૂડ પુરાણ
- (14) સંગીતનું માધ્યમ શું છે ?
 (A) શબ્દ (B) ગીત
 (C) વાદ્ય (D) નાદ
- (15) સંગીતનો એક પ્રકાર માર્ગી અને બીજો પ્રકાર કયો છે ?
 (A) વિદેશી (B) બૃહદેશી
 (C) દેશી (D) સ્વદેશી
- (16) બ્રહ્માજીએ માર્ગી સંગીત કોને શિખવ્યું હતું ?
 (A) ભરતમુનિ (B) કૃપાલુમુનિ
 (C) રાજર્ષિમુનિ (D) યોગીમુનિ

- (17) 'ભારતીય સંગીત કા ઈતિહાસ' પુસ્તક કોણે લખ્યું છે ?
 (A) ભરતમુનિ (B) નારદશરણ શર્મા
 (C) નારદમુનિ (D) ભગવતશરણ શર્મા
- (18) નૃત્યના બે પ્રકારોમાંનો એક તાંડવ અને બીજો ?
 (A) હાસ્ય (B) નાટક
 (C) હાસ્ય (D) લટક
- (19) વાદ્યોના બે પ્રકારોમાંના એક પ્રકાર સ્વર વાદ્ય અને બીજો ?
 (A) સિતાર વાદ્ય (B) લય વાદ્ય
 (C) ઢોલ વાદ્ય (D) તાલ વાદ્ય
- (20) નકાર એટલે શું ?
 (A) વાયુ (પ્રાણ) (B) જલ
 (C) અગ્નિ (D) આપેલમાંથી કોઈ નહિ

- 2 નાદના લક્ષણોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. 10
- 3 સ્વર વિશે સમજાવી, લયના પ્રકારો ટૂંકમાં વર્ણવો. 10
- 4 સંગીત શબ્દની વ્યાખ્યા સવિસ્તર સમજાવો. 10
- 5 થાટના નિયમોની ચર્ચા કરો. 10
- 6 સપ્તક વિશે વિસ્તારથી સમજાવી, ભાતખંડેજીના દસ થાટ લખો. 10